

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen – temaattinen työryhmä (PKS & Uusimaa)

Helsinki (vastuukunta): Leena Lehikoinen (pj.), Terhi Tuominiemi-Lilja (varapj.)

Espoo: Piia Niemi-Mustonen, Ilkka Pakarinen

Vantaa: Päivi Jaamala (vara Arja Kirjonen), Leena-Mari Tornivaara

Kerava: Heli Hämäläinen (aiemmin: Kaisa Mannermaa)

Kirkkonummi: Veronica Lundqvist

Kauniainen: Jamina Bergholm

HUS: Eva Rauramo (LNS), Merja Laakso (aik psyk)

Uusimaa: Eliisa Roine, Porvoo

PKS Lape perhekeskus: Kirsi Otronen (siht) (aiemmin: Heli Hämäläinen, Sanna Nieminen)

Järjestöt: Srk perheneuvonta, Väestöliitto, Parisuhdekeskus Kataja, MLL, Helsinki Missio, Lastensuojelun keskusliitto, Miessakit

Vanhemmuuden tuen eri muodot

- Konkreettinen apu, lisäksi
- Tietoa
- Toimintaan ryhtymisen tuki, virikkeet
- Arjen ja elämäntilanteen jäsentäminen
- Vanhemman roolin sovittaminen muihin rooleihin (pe
luottamustehtävät ym)
- Verkostojen aktivointi ja luominen, vertaistuki
- Suhteeseen asettuminen, suhteessa olemisen tuki (mm. ristiriidat
kät sunteessa)
- Oman lapsuuden kokemusten vaikutukset ja niistä irrottautuminen
- Tunnesäiliö, lapsen tunteiden kannattelu ja käsittely, erottaminen omista tunteista, mentalisaatiokyky
- Toimimattomien tapojen uudelleensuuntaaminen (mm. kuritusväkivalta, käytöshäiriökierre)
- Erityislapsen erityishaasteet vanhemmuudelle (kuntoutus, kotisairaanhoido, kotiopettaja osana)
- Yhteisvanhemmuus (eron jälkeinen, monikulttuurinen jne)

Tuleeko arviointitilanteessa
huomioiduksi
vanhemmuuden tuen kaikki
ulottuvuudet?
→ *Monitoimijainen arviointi*

Vanhemmuuden ja parisuhteen tuki

- Määrittöy monesta lainsäädännöstä.
- Universaalitasolla kuuluu osaltaan kaikkiin lapsiperheisiin.
- Kohdennetuissa vanhemmuuteen ja parisuhteen tukipalveluissa painottuu sosiaalipalveluihin kuten Kotipalvelu, Kasvatusneuvola ja Perhekuntoutus. Näiden keskinäinen ero on mm. siinä, miten tuen tarpeeseen näillä pyritään vastaamaan (vrt dia 2). Terveydenhuollon rooli ja lastenneuvolan rooli on keskeinen erityisesti vauvaiässä.
- Parisuhteen tuki lapsiperheiden vanhemmille on vahvasti lapsiperheiden palvelujen sekä aikuismielenterveystyön rajapintaa.
- Järjestökentällä on useita merkittäviä toimijoita vanhemmuuden ja parisuhteen tuen palvelutarjonnan täydentäjinä tuen tarpeen kaikilla tasoilla

Kuinka hallitaan monesta laista koostuva sisältö ja monitoimijainen palvelutuotanto?
→ mm. johtaminen

Vanhemmuuden tukea monella tasolla SiSoTe

Si

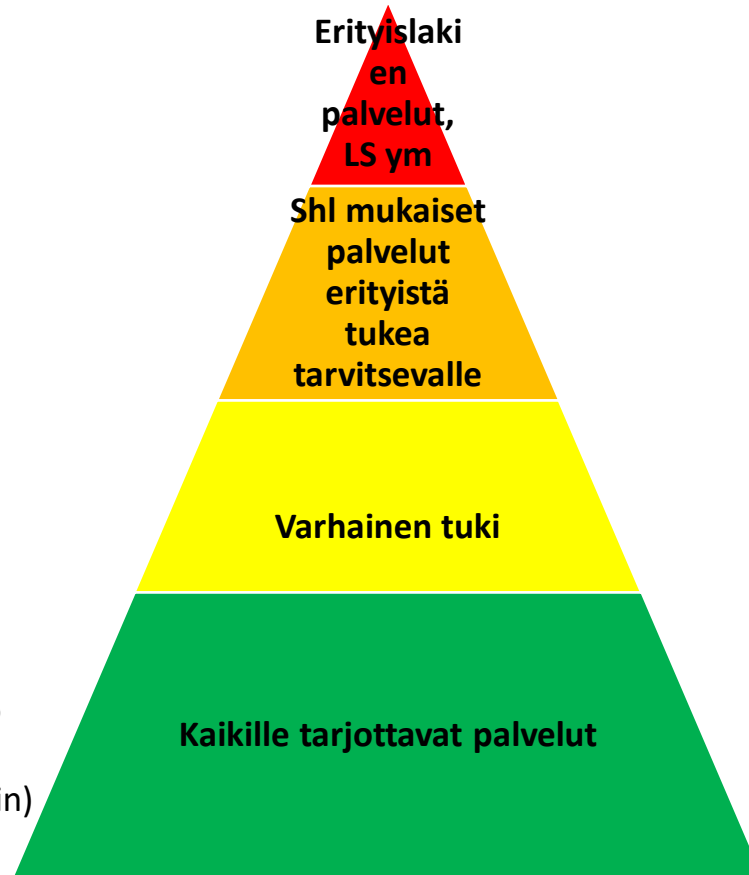
Laitoskoulu tms

Ryhmämuotoiseen erityistukeen liittyvä tuki mm. HOJKS

Erityinen tuki mm. Yksilökoht oppilashuolto

Yhteisöllinen oppilashuolto
Perusopetus
Varhaiskasvatus (myös avoin)

Kulttuuri, liikunta vapaa-aika

So

Ls sosiaalityö
Ls perhekuntoutus & perhetyö

Ett sosiaalityö
Ett perhetyö
Ett tukiperhe&-hlö

Shl Kasvatus ja perheneuvonta
Shl sosiaaliohjaus
Shl kotipalvelu

Sähköinen perhekeskus

Te

Kuntoutukseen ja sairauden hoitoon liittyvä ohjaus
Vertaistuki (KELA sova & järjestöt)

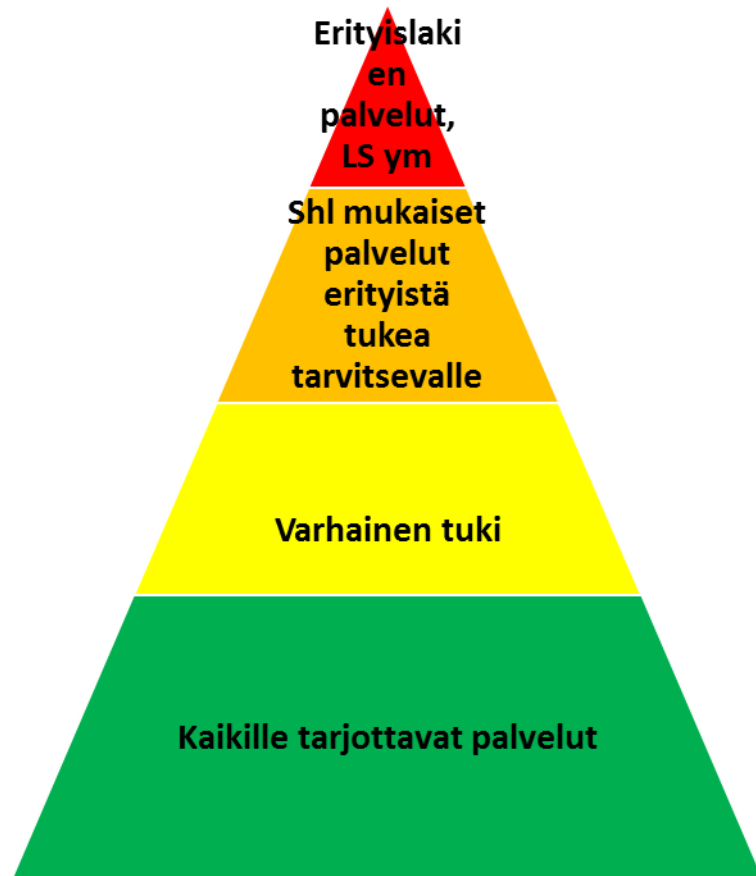
Nuorisoasema/Nuppi tms

Neuvolan & koulu-th tehostettu tuki

Opiskeluterveydenhuolto
Kouluterveydenhuolto
Neuvola (vavu-runko)

+ lukuisat järjestöt

Parisuhteen tukea monella tasolla (SiSoTe + järjestöt)

Parisuhdeväkivallan kanssa työskentelyä
Paripsykoterapiaa (srk, Väestöliitto ym)

Parisuhdetukea kohdennetuille ryhmille

- Vammaisten ja sairaiden lasten vanhemmat
- Puolison vammautuminen / sairastaminen
- Uusperheen parisuhteet
- Adoptiovanhemmat, sijaisvanhemmat

Parisuhdekursseja

Nettikurssit (mm. Väestöliitto)

www-sivustot mm. Väestöliitto

Parisuhde puheeksi perus SiSoTe –palveluissa

- Materiaalia mm. parisuhteen palikat
- Katajan koulutus ammattilaisille

Normatiivinen lapsen kasvun tuki eri ikävaiheissa ja sille luonteenomainen ympäristö

LAPSEN IKÄ	KOTIYMPÄRISTÖ	UNIVERSAALIN VANHEMMUUDEN TUEN ARKIYMPÄRISTÖ
0-1	Ennen perhe Kotona	Neuvola & kohtaamispaikat (perhekeskus ?)
1-3	Perhe, usein vielä kotona	Neuvola + leikkitoiminta/varhaiskasvatus
4-6	Ennen perhe	Varhaiskasvatus
7-12	Alakoulun ikäisen perhe	Perusopetus + oppilashuolto
13-17	Nuoruusikäisen perhe	Perusopetus + oppilashuolto + nuorisotoimi ym vapaa-aika

Koulu
kohtaamispaikkana?
→ *kouluhanke*

Vanhemmuuden
vertaistuki
murrosikäisten
vanhemmille?
→ *Kouluhanke ??*

Osallistaminen universaalipalveluissa

Sähköiset palvelut ?

→ Monikulttuurisuusteemat

- Koulun palvelupaikkoja kaikille vanhemmille
 - Koulun palveluina olevat, vakan palveluissa olevat, kouluikäiset, nuoret
 - Perheiden ja parisuhteiden monimuotoisuus
- Vanhemmuuden tavanomaiset haasteet universaalikohtaamisissa
- Lisää uskallusta ja luontevuutta ottaa parisuhdeasioita puheeksi
 - mm. Katajan koulutus, parisuhteen palikat, Väestöliiton nettiresurssit, Mielenterveystalon materiaali
- Vanhempien osallistaminen arvioimaan omaa ja perheensä (sähköinen itsearviointimalli)
- Lapset puheeksi –menetelmän levittäminen ja juurruttaminen
 - Neuvola, varhaiskasvatus, perusopetus+oppilashuolto
 - Aikuispalveluissa systemaattisesti huomioitaisiin aikuisen huoltovastuun olemassaolo

*Yhteinen ymmärrys
toimivan vanhemmuudesta
ja parisuhteesta*

Vahvistaminen

- Matala kynnyks

- kuntalaisen ei tarvitse tietää mitä palvelua on saatavilla tai miten se on olemassa olevaan liittymään. Matala kynnyksinen perhekeskus
- ennentumpi tuki myös esimerkiksi vanhemmuustaitojen lisäämiseen
- ensiapupiste - esim. parisuhdepysäkit, uhmaikäillettäminen →

Lapset puheeksi
→ *Koulu ja vaka*
→ *Aikuispalvelut*
→ *Eroauttaminen*

Matalan kynnyksen "perhetyö":
yhteneväisyys ja riittävyys
→ *Sosiaaliohjauksen palvelukuvaus?*

- Matalan kynnyksen "perhetyö":

- neuvo- ja ohjauspalvelut (Espoo), perhekoutsit (Vantaa), lapsiperheiden tuki (Helsinki)
- Lisää parisuhdeapua jo varhemmin (→ yhteistyö srk?)
- Tunnettuihin riskitilanteisiin tukea jo ennakoiden avulla
 - Lapset puheeksi rakenteisiin elämän taitekohtiin, esim. kun aikuinen sairastuu, kun vanhemmat eroaa, kun perustetaan uusperhe jne
 - Nepsy-osaamisen lisääminen, Ihmeelliset vuodet –taapero-ohjelma ym menetelmiä lisää
 - Vertaistuki (mm. koulutettujen vapaaehtoisten sekä ammatillisten ohjaamat *ryhmät*, *kummitoiminta*) → *yhteistyö järjestöjen kanssa*

Nepsy tuki: Si Si vai Te ?
→ *Oppimisen ja kehityksen haasteet*

Vahvasti

hvi

Vanhemmuuden tuki
koulupoissaoloissa

→ *Kouluhanke & lasten
ja nuorten mtt*

Aikuisuuden palvelut
vanhemmuuden vuoksi
matalammalla kynnyksellä

Sosiaalityö palvelukuvaus?

...n pi koordinointi : ...yöntekijä &
...aalityöntekijä rooli

- Sosiaalihuollolla parhaat edellytykset nähdä kokonaistilannetta
- Asiakassuunnitelma (Stt), hoito- ja kuntoutussuunnitelma (lää)
- Sosiaalihuollolla parhaat edellytykset koota perheen kokonaistilannetta
- Kun auttajia paljon, kuka/ketkä ovat ne joilla mahdollisuus intensiiviseen

Shl: erityisen tuen
tarpeessa oleva hlö / lapsi
Entä ett-perhe?
Yhtenevyyttä

Kasvun tuen jatko

...i/nuori, entä ett-perhe?

...byrokratia" helpommaksi ja selkeämmäksi asiakkaalle

...riittävän intensiivinen tuki, oikeat menetelmät

...vuodet –vanhemmuusryhmät (riittävä tuki myös kotiharjoitteluun)

- M... Nuorille
- Perheterapia, vuorovaikutushoidot, kiintymyssuhdehoidot, van...
- "Erityislapset": ensitukityö, autismikirjo-IV, ammatillisesti on...

Erityisopetus ja
vanhemmuuden tuki

→ *kouluhanke?*

*Lainsäädäntöön ja sen
tulkintaan vaikuttaminen*

Yhteiset

- Henkilöstön osaamisen vahvistaminen
 - Ammatillisen peruskoulutuksen sisällöt
 - Systemaattisuus koulutuksen järjestämisessä (esim. tietyt menetelmät)
- Työparityön ja tiimityön mahdollistaminen